

Цінуємо, Експериментуємо, Надихаємо,
Творимо, Розвиваємо

ЛЮТИЙ, 2023 р. (СПЕЦВИПУСК)

ОСВІТНІЙ ФОКУС

Електронне видання комунальної установи Хмельницької міської ради
«Центр професійного розвитку педагогічних працівників»

Комунальна установа
Хмельницької міської ради
«Центр професійного
розвитку педагогічних
працівників»

м. Хмельницький,
вул. Свободи, 2/1
+38 (097) 400-49-07
khmcenterteachers@gmail.com

Офіційний сайт ЦПРПП

<https://cprpp.khm.gov.ua/>

- ✓ Інформація про діяльність професійних спільнот педагогічних працівників
- ✓ Інформація про можливості професійного розвитку педагогів
- ✓ Методичний супровід
- ✓ Психологічна служба
- ✓ Реєстрація до професійних спільнот
- ✓ Замовлення консультацій

20 січня 2023 року комунальною установою Хмельницької міської ради «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» за ініціати́ви Хмельницького міського товариства української мови ім. Тараса Шевченка «Просвіта» в особі Зої ДІДЕНКО та за підтримки Департаменту освіти і науки Хмельницької міської ради було проведено засідання **круглого столу «Сучасний погляд на національно-патріотичне виховання молоді»**.

Засідання було приурочено Дню Соборності України. Учасники проаналізували стан національно-патріотичного виховання на сучасному етапі, обміркували шляхи посилення цієї роботи в умовах війни та напрацювали конкретні рекомендації для освітян щодо роботи у цьому напрямку.

Модератор та ідейний натхненник заходу – Ольга СОКАЛЬСЬКА, консультант КУ ХМР «ЦПРПП».

До участі були запрошені заступники директорів з виховної роботи закладів освіти Хмельницької міської територіальної громади, керівники структурних підрозділів освіти, які займаються виховною роботою, представники волонтерських організацій.

Спеціальний випуск видання укладено за матеріалами виступів учасників круглого столу. Маємо сподівання, що вони стануть у нагоді освітянам на шляху формування національної свідомості підростаючого покоління.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВСЬКОЇ ТА СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Ольга СОКАЛЬСЬКА,
консультант комунальної установи
Хмельницької міської ради
«Центр професійного розвитку педагогічних працівників»

У червні 2022 року Міністерством освіти і науки була затверджена Концепція національно - патріотичного виховання в системі освіти України та заходи щодо її реалізації до 2025 року. Цим документом визначено стратегію цілеспрямованого процесу виховання дітей та молоді, яка реалізується шляхом комплексної співпраці органів влади, закладів освіти, громадських об'єднань та інших інститутів.

Серед виховних напрямів сьогодні найбільш актуальними виступають:

- громадянсько-патріотичне;
- духовно-моральне;
- військово-патріотичне;
- екологічне.

Інтеграційні процеси, що відбуваються в Україні, європоцентричність, пробудження громадянської і громадської ініціативи, виникнення різних громадських рухів, розповсюдження волонтерської діяльності, міграційні зміни всередині суспільства, ідентифікаційні процеси в особистісному розвитку кожного українця на тлі нових ставлень до історії, культури, звичаїв українського народу. Тому сьогодні, як ніколи, потрібні нові підходи і нові шляхи до виховання патріотизму як базової якості особистості.

Якщо подивитися на розбір словосполучення «національно - патріотичне виховання», то можна виділити три ключові вектори:

національне – плем'я, народ, тобто спільнота, у якій ми проживаємо і яка нас об'єднує;

патріотичне – це про громадянську свідомість, людину, яка усвідомлює свої обов'язки та права в межах цієї держави;

виховання – інструмент формування цінностей, спосіб усвідомити, зрозуміти та прийняти цінності, що стосуються громадянської свідомості.

Якщо говорити про **«національне»**, то Україна має древню і величну культуру та історію, які виступають потужним джерелом виховання дітей і молоді. Вони уже ввійшли до освітнього і загальновиховного простору, але нинішні суспільні процеси вимагають їх переосмислення, яке відкриває нові можливості для освітньої сфери.

Формування цінностей і громадянської свідомості повинно здійснюватися на прикладах героїчної боротьби українського народу за самовизначення і творення власної державності, ідеалів свободи, соборності, зокрема від княжої доби, українських козаків, українських Січових Стрільців, армій Української республіки і Західноукраїнської народної республіки, Української повстанської армії, учасників дисидентського руху. Добре, що ми знаємо свою історію і опираємося на неї. Так і повинно бути.

Але, на жаль, до сьогодні українська освіта не мала переконливої і позитивної україноцентричної традиції. У попередні часи боялися взагалі терміну «національний». Його сприймали винятково в етнопольовому або неорядянському вимірі. І тому станом на сьогодні українці не мають чіткої уяви про національну ідею.

У 2021 році Український інститут майбутнього презентував результати фокус - групи щодо дослідження національно-патріотичного питання.

Метою даного національного проекту було дізнатись визначення громадянами того, ким є українець сьогодні та ким він має стати у майбутньому. Чи є в Україні сучасна національна ідея?

За результатами як символи України та визначні постаті ми здебільшого виділяємо козацтво, діячів культури й мистецтва, науковців із давніших часів.

Мало хто називав досягнення української науки, сучасні бренди, що мають світове визнання, матеріальні здобутки, рукотворні об'єкти, створені за часів Незалежності. Нині вже згадують ЗСУ. Але станом на 2021 рік у цьому дослідженні рідко траплялося, щоби хтось згадував про армію як символ держави.

Про гордість за здобутки держави людям було важко відповісти. Важко сказати, чому вони горді за Україну та якими здобутками пишуться. Людям стає важче шукати причини, чому вони люблять свою державу.

Тому сьогодні нам обов'язково потрібно наголошувати і говорити про здобутки світового масштабу, які народжені в Україні або мають дотичність до України.

Це застосунок «Дія» - наша система онлайн послуг, яка вивчається іншими країнами світу і ми є передові у тому випадку.

Із сучасних людей, які можна назвати символами України. – це **Любомир Романків**, визначний інженер IBM, який має більше 60 технологічних патентів. За допомогою його винаходів ми зараз маємо змогу зберігати величезні об'єми інформації на жорстких дисках (якщо б не його винаходи, то ми б до цих пір користувалися касетами та дисками на 5Гб)

Христя Фрланд - заступниця прем'єр - міністра Канади (вона канадійка українського походження, яка шанує та підтримує українські традиції), яка впливає на світову політику уже сьогодні.

Це точно Армія. Тому сьогодні національно-патріотичне виховання має здійснюватися на прикладах мужності і героїзму учасників революційних подій в Україні у 2004, 2013-2014 років, Героїв Небесної Сотні, учасників антитерористичної операції та операції об'єднаних сил у Донецькій та Луганській областях, супротив окупації та анексії Автономної Республіки Крим російською федерацією, війни російської федерації проти України.

Сьогодні це **Державна служба надзвичайних ситуацій (ДСНС)** – рятувальники і рятівники. Це ті, про яких говорять «справжній ас». Це ті, які рятують життя, ризикуючи власним, це ті герої, які заходять першими на деокуповані території.

Сьогодні це і служба МВС – **Міністерство внутрішніх справ** країни. Тому що сьогодні поліція – це люди, які допомагають, які захищають. Я вірю в цю ідею, це ідея європейського вектору розвитку. Так і буде. Бо ми того варті.

Одним із сучасних українських досягнень є «Як зібрати донатами на 4 байрактари?» Це чудово демонструє **єдність і усвідомлення спільної національної ідеї станом на сьогоднішній день.**

Ще онлайн система банкінгів, які дуже швидкі, зручні, і небагато країн світу мають подібні системи.

Тому це вже ті моменти, якими ми можемо пишатися як здобутками сучасної незалежної української держави.

Також у нас є власні українські цифрові простори, YouTube-канали, де ми вивчаємо українську культуру, ресурси, які дають можливість вчителям всіх міст і селищ комунікувати, розвивати наших дітей та підвищувати власну професійну компетентність. Це теж привід пишатися українськими досягненнями.

Якщо говорити про **«патріотичне»** як прояв громадськості, то це взаємодія між інституціями та

самими громадянами. Відчувається покращення в комунікації і в ставленні як державних інституцій до громадянина, так і громадянина до держави. Це теж гарна перемога, яка сприяє зміцненню держави. В цьому контексті ми також бачимо зріст престижності військової справи, готовність захищати суверенітет і територіальну цілісність, у державі зростає повага до особистості.

Ми маємо починати формувати повагу до особистості у дітей ще з дошкільного віку. Це про людську гідність, і вона формується вже з малку. Незалежно скільки років вчителю і скільки учневі, все одно має бути ставлення, як рівний рівному, з повагою. Часто ми стаємо жертвами цього невігластва і самі починаємо грати за цими правилами: агресуємо або ставимося до дітей з неповагою. Це неправильно, бо вони діти, і нам потрібно розуміти, що нашим дітям творити цей світ завтра, а ми, дорослі, несемо за них відповідальність вже сьогодні.

Наступна складова розуміння патріотичності – це вчити дітей відповідальності. Це навчання критично мислити, що допомагає розумінню щодо навчання впродовж життя, розуміти власний вплив: не чекати, що щось зробиться самостійно, а самим бути ініціатором досягнення цілей. Вчитися за допомогою створення проєктів, організації самоврядування. Мені здається, що у цьому контексті варто з дітьми говорити про якість, ніж про швидкість та легкість.

Глобальний контекст – це важлива складова національної ідеї, яка дуже стрімко розвивається зараз серед молоді. Величезна частина молоді знає і володіє іноземними мовами, має багато друзів та контактів за кордоном. Це дуже потужно, бо є можливість вийти за зону «бульбашки» свого міста, селища, України і розуміти цей світовий контекст, мати підтримку, що ми зараз і спостерігаємо у сфері освіти, фінансової допомоги, грантів, зброї, навіть прихисток, який отримують наші земляки за кордоном. Також важливо розуміти історію нашого народу в контексті історії інших народів.

Пам'ятаймо народну мудрість: *“Народ, який думає на один рік – вирощує хліб; народ, який думає на десять років – вирощує сади; народ, який думає на сто років – вирощує молоде покоління”.*

Тому я вважаю, що нам треба почати думати на 100 років і мати чітке бачення того, якою є українська національна ідея. Це допоможе нам краще підготувати молодь до того, щоб вони могли досягнути цієї ідеї та цілей, які перед собою ставлять вони та Україна.

Презентація снікера: https://docs.google.com/presentation/d/1vovAz_J8R-9Hk2RgtBfaKXx5dhorC6LP/edit?usp=sharing&oid=115697108992425843854&rtpof=true&sd=true

НОВА МОДЕЛЬ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В СИСТЕМІ ОСВІТИ ХХІ СТОЛІТТЯ

**Оксана ВІХТЮК,
директор Хмельницького колегіуму
ім. Володимира Козубняка**

У період війни, яку російська федерація розв'язала і веде проти України, виникає нагальна необхідність переосмислення зробленого і здійснення системних заходів, спрямованих на посилення національно-патріотичного виховання дітей та молоді – формування нового українця, що діє на основі національних та європейських цінностей – про це йдеться у Концепції

національно-патріотичного виховання в системі освіти України, затвердженої МОН в червні 2022 року.

Серед виховних напрямів сьогодні найбільш актуальними виступають: громадянсько-патріотичне, духовно - моральне, військово-патріотичне та екологічне виховання як основні складові національно - патріотичного виховання, як стрижневі, основоположні, що відповідають як нагальним вимогам і викликам сучасності, так і закладають підвалини для формування свідомості нинішніх і майбутніх поколінь, які розглядатимуть розвиток держави як запоруку власного особистісного розвитку, що спирається на ідеї патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, гуманізму, соціального добробуту, демократії, свободи, толерантності, виваженості, відповідальності за природу як за національне багатство, здорового

способу життя, готовності до змін та до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України.

У Бісмарка є фраза: «Успіх у війні вирішують два фактори: рушниця нового зразка і шкільний учитель». Так от саме брак патріотичного виховання, відчуття держави як Батьківщини, структури, яка захищає, стала на Сході України ключовою проблемою. Євроінтеграція – це добре, але питання внутрішньої української інтеграції було повністю занедбане. В Україні дуже багато історичних явищ, які могли б такій інтеграції сприяти, але цього не відбувається. Нинішня нав'язана росією війна загострила питання, які давно висіли в повітрі, а то й озвучувалися в українській спільноті. На жаль, вони надто довго залишалися без рішучих і переконливих відповідей. Форс-мажорна дійсність змусила давати відповіді у режимі реального часу. Російсько-українська війна, реальна загроза зникнення України з політичної карти світу та стрімкі політичні події найближчих місяців радикально розвернули ситуацію – спонукали владу й український народ згуртуватися, мобілізуватися, здивувати самих себе і світ, усвідомити свою ідентичність, національну унікальність і самодостатність, історичну окремішність, законне і невід'ємне право бути господарем на власній землі; змусили задіяти найцінніше – людський потенціал, наявні оборонні та інформаційні ресурси й здобувати авторитет на світовій арені, апелюючи до глобальної спільноти.

Метою національно-патріотичного виховання є самоусвідомлення й національна самоідентифікація українців як гідної самодостатньої європейської нації; утвердження любові до Батьківщини, української мови, культури, історії, традицій; збагачення, засвоєння учнівством і міжпоколінна трансмісія національних, патріотичних і абсолютних цінностей; становлення громадянина-патріота України, готового самовіддано захищати й розбудовувати її як унітарну суверенну незалежну демократичну правову соціальну державу, забезпечувати її національну безпеку; знати свої конституційні права й обов'язки, цивілізовано обстоювати їх; сприяти єднанню українського народу, громадянському миру й злагоді в суспільстві.

Завдання національно-патріотичного виховання – формування в учнівства поваги до Конституції і законів України; патріотизму, любові до українського народу, його історії, культурних та історичних надбань; плекання громадянських почуттів і самоусвідомлення себе українцями; формування відповідальності й соціальної активності; здатності аналізувати внутрішньо- і зовнішньополітичне становище України, адекватно оцінювати події у державі і в світі, визначати власну роль і місце в них; стимулювати прагнення опановувати військові знання, досягати відповідного рівня фізичної підготовки; становлення здатності самовдосконалюватися і самонавчатися упродовж життя; розвиток мотивації служити у Збройних Силах України, в інших збройних формуваннях, щоб захищати Українську державу від посягань ззовні.

Згідно з Законом України «Про освіту» (2017) громадянська компетентність як ключова формується на уроках з усіх предметів, адже, за словами Анатолія Мокренка, фізиками, хіміками чи математиками стануть одиниці, а громадянами мають стати всі, бо без громадян держава просто неможлива.

Національно-патріотичне виховання засобами конкретного навчального предмета здійснюють на різних етапах уроку з використанням сучасних адекватних виховним завданням організаційних форм, методів, прийомів і засобів. Для кожного здобувача освіти система методів має трансформуватися в систему самонавчання, розвитку самостійності, здатності здобувати, переробляти, аналізувати факти, систематизувати їх і застосовувати для вирішення життєвих, а в перспективі і глобальних проблем.

Патріотизм не обмежується носінням синьо-жовтих стрічок, загортанням у державний прапор і вигукуванням гасел. Це поняття невіддільне від мови народу, з яким ідентифікує себе патріот. Ключова роль української мови як шкільного предмета у формуванні національної і культурної ідентичності визначається тим, що мова – це те, що робить Україну Україною, а українців – українцями. Саме мова є стрижневою ознакою українськості, золотим її осердям. Вона забезпечує становлення світогляду здобувачів освіти, інтегрує соціум, з населення гуртує народ, визначає не схоже на інші обличчя нації. Саме через опанування мови формується національна і культурна ідентичність. Тому настільки важливо формувати в учнів розуміння визначальної ролі державної мови в самоідентифікації українців як нації й у знищенні якої ворог убачає демонтаж самої нації, позбавлення її права на існування.

Кардинальна зміна виховної парадигми не може не позначитися й на написанні учнями творчих робіт, які потребують глибоких і серйозних роздумів про життя, його сенс, своє місце в суспільстві, про ставлення до війни, до людей, вчинків, стосунків, фактів, їх оцінки. Власні висловлювання учнів є своєрідним проміжним підсумком і результатом виховної роботи школи. Сучасний учень, пишучи твір на тему «Люди, з яких я беру приклад», «Людина – найвеличніша з істот», «Хто для мене є взірцем», «Громадянська позиція» або «В житті завжди є місце подвигу» не ламатиме голову, де взяти героя, й не вигадуватиме надуманих подвигів. У нього є вибір із життєпису тисяч реальних, справжніх героїв, найвідоміші з-поміж яких – Герої Небесної Сотні, Кіборги, захисники «Азовсталі», Герої, всі українці, які творять щоденний подвиг. Як матеріал для підготовки учнів до написання творів і виховних бесід слід

залучати періодику, інтернет-ресурси та інші джерела інформації, де можна знайти цікавий оперативний фактаж, оригінальні найсучасніші теми, наприклад: «Україно, ти моя молитва, ти моя розпука вікова... Гримотить над світом люта битва за твоє життя, твої права»; «Народ мій є! Народ мій завжди буде! Ніхто не перекреслить мій народ!» (В. Симоненко); «Я живу на своїй, Богом даній землі»; «Мої життєві плани»; «Світ, у якому мені хотілося б жити»; «Ідеали і прагнення мого покоління»; «На що здатне моє покоління»; «Доля України вирішується на полі бою, в наших душах і серцях».

У кожній школі діти завжди беруть активну участь у різноманітних конкурсах малюнків, зокрема, наші діти є постійними переможцями у конкурсі «Україна майбутнього». Дуже актуальним є виготовлення оберегів для наших доблесних воїнів. Важливо спрямовувати їхню творчість і ініціативність у правильне русло. А ще важливо, щоб зусилля дітей були результативними, тільки тоді це стимулює і спонукає творити далі.

Формування ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості у дітей та молоді повинно здійснюватися на прикладах героїчної боротьби Українського народу за самовизначення і творення власної держави, ідеалів свободи, соборності та державності, зокрема, від княжої доби, українських козаків, Українських Січових Стрільців, армій Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки, учасників антибільшовицьких селянських повстань, загонів Карпатської Січі, Української повстанської армії, українців-повстанців у сталінських концтаборах, учасників дисидентського руху. Учні колегіуму вже кілька років підряд виборюють призові місця у міському конкурсі «Україна – країна гідності, земля героїв».

Участь у міських конкурсах «Слово нації», «Моя сім'я» - це теж приклад результативної виховної роботи здобувачів освіти та їх наставників. Адже – дім, «своя хата» – ідеал українського патріотизму, де є «своя правда». Поняття краю як Родина, як Хати, як Дому – це осердя всього найлюдянішого, усіх ідеалів людини, праджерело усіх найкращих почувань. «Дім – це те місце, де найбільше людина є людиною. Це осередок людства для українця».

Російсько-українська війна стократ помножила виклики, що стояли перед нашою країною. Вона різко змінила парадигму й орбіту національно-патріотичного виховання – від словесно – споглядально - абстрактного до активного, дієвого, співпричетного. У вирі буремних подій сьогодення опинилися і враз стали реальними патріотами всі – від мужніх воїнів, які ціною власного життя виборюють право України на існування, її свободу, незалежність і територіальну цілісність, до відважних волонтерів і малесеньких українців, які раптово подорослішали і взяли на себе невластиві дітям дорослі ролі.

Громадянська активність, добродійність, волонтерська діяльність; жертвовність; культивування ставлення до захисника як до Героя; ідейна зрілість; здатність протистояти чужим впливам та ворожій ідеології. Сьогоденний виховний процес здійснюється в реальному часі – у героїчний період сучасної історії України, яскравого сплеску патріотичної свідомості й масового героїзму українського народу, який обстоює не лише свою свободу й суверенітет у двобої з ворогом; вияву небаченої досі жертвовності українців, яких об'єднала спільна біда і гордість за свій народ, за самих себе й відповідальність перед людством. «Якби світ мав капелюха, то мав би зняти його перед Україною», – сказав британський мільярдер Річард Бренсон.

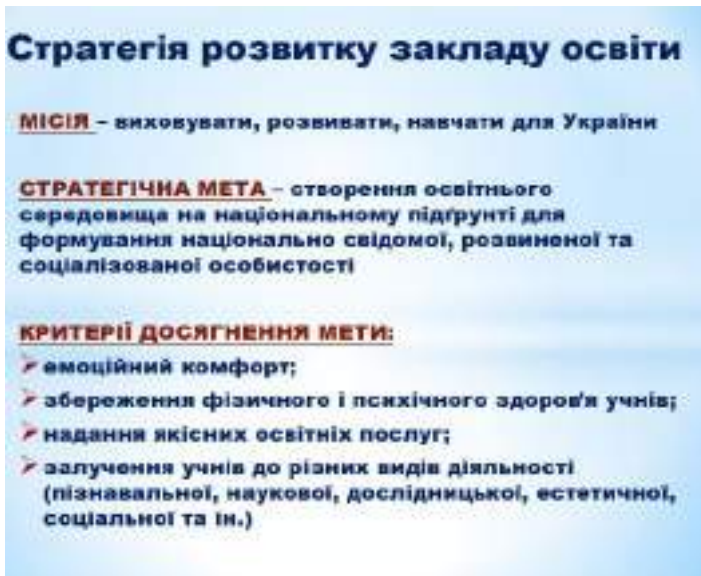

На сучасному етапі розвитку України, коли існує пряма загроза денаціоналізації, втрати державної незалежності та потрапляння у сферу впливу іншої держави, виникає нагальна необхідність переосмислення зробленого і здійснення системних заходів, спрямованих на посилення національно - патріотичного виховання дітей та молоді – формування нового українця, що діє на основі національних та європейських цінностей:

- повага до національних символів (Герба, Прапора, Гімну України);

- активна участь у громадсько-політичному житті країни;
- верховенство права, повага до прав людини;
- готовності до природоохоронної діяльності;
- толерантне ставлення до цінностей і переконань представників іншої культури, а також до регіональних та національно - мовних особливостей;
- готовність захищати суверенітет і територіальну цілісність України.

Отож розглянемо концепцію розвитку сучасного загальноосвітнього закладу.

Організація освітнього процесу на засадах гуманізму дасть очікувані результати за умови, якщо вчитель додержуватиметься таких правил:

- поважати гідність кожного вихованця; стимулювати прагнення учнів до самовдосконалення;
- бути вимогливим і водночас доброзичливим, справедливим в оцінці можливостей, знань і вчинків учнів; допомагати у складних ситуаціях;
- бути чуйним і уважним;
- не допускати конфліктів, а в разі їх виникнення розв'язувати шляхом компромісу;
- цікавитися думкою учнів; довіряти їм; радитися з ними;
- оберігати слабших;
- виважено й об'єктивно оцінювати вчинки дітей, з'ясовувати їх мотиви;
- не надавати перевагу окремим учням;
- підтримувати ініціативу;
- непримиренно ставитися до проявів зла й несправедливості.

Передумовою успішності процесу національно-патріотичного виховання учнів має стати усунення подвійних стандартів у вихованні, а вони існують, доки українці не подолають мовне рабство і мовну нестійкість, що проявляються у визнанні своєї

другосортності на власній землі – зневажанні державної мови й запобігливому переході на мову ката-вбивці у спілкуванні зі співвітчизниками; доки українці не усвідомлять, що через російську мову ворог поширює агресивну ідеологію україноненавистництва й нищення всього українського; доки управлінці, уникаючи відповідальності, прийматимуть половинчасті рішення, які обернулися затяжною кривавою війною з тисячами жертв; доки в Україні існуватимуть міста з відверто російськими назвами й вулиці з імперськими, зокрема радянськими найменуваннями; доки не почнуть повсюдно виконувати Закон «Про забезпечення функціонування української мови як державної» і зокрема його 30-ту статтю, що зобов'язує обслуговувати споживачів державною мовою тощо.

Національно-патріотичне виховання передбачає самоусвідомлення й самоідентифікацію українців; становлення пропозитивного світосприймання; світогляду, що ґрунтується на високих ідеалах служіння українському народові, формування патріота з глибоким розумінням громадянського обов'язку, готовності стати на захист, здійснити героїчний подвиг задля збереження людського життя й процвітання Української держави; мотивацію щодо фізичного самовдосконалення.

Разом із тим національно-патріотичне виховання не повинно формувати ідеї культурного імперіалізму, тобто способу споглядання світу лише очима власної культури. Тому Концепція виходить з ідеї об'єднання різних народів, національних, етнічних та релігійних груп, які проживають на території України, довкола ідеї української державності, українського громадянства, що виступають загальними надбаннями, забезпечують їхній всебічний соціальний та культурний розвиток. Українська держава заперечує будь-які форми дискримінації, підтримуючи всі мови і культури, забезпечує формування у здобувачів освіти прагнення до взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами.

У результаті впровадження системи національно - патріотичного виховання очікується:

- забезпечення у молодого покоління розвинутої патріотичної свідомості і відповідальності, почуття вірності, любові до Батьківщини, поваги до національних, історичних, культурних і духовних цінностей Українського народу, його

історико-культурного надбання і традицій, державної мови та державних символів України, турботи про спільне благо, природу, збереження та шанування національної пам'яті, формування активної громадянської позиції;

- зацікавленість молоді щодо служби у Збройних Силах України, готовність до захисту України та виконання конституційного і громадянського обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, з метою становлення її як правової, демократичної, соціальної держави;
- формування компетенцій, необхідних для захисту України, служби в Збройних Силах України;
- збереження стабільності в суспільстві, соціальному та економічному розвитку країни, зміцнення її обороноздатності та безпеки;
- створення ефективної системи національно-патріотичного виховання молоді;
- консолідація зусиль суспільних інституцій у справі виховання підростаючого покоління.

Індикаторами ефективності національно-патріотичного виховання в системі освіти України, зокрема, є:

- збільшення відвідуваності здобувачами освіти закладів, що популяризують культурні та національно-мистецькі традиції Українського народу, а також пам'яток історії, культури, експозицій музеїв, присвячених національно-визвольній боротьбі за незалежність і територіальну цілісність України;
- підвищення серед здобувачів освіти рівня знань про видатних особистостей українського державотворення, визначних українських учених, педагогів, спортсменів, військових, підприємців, провідних діячів культури, мистецтва, а також духовних провідників Українського народу;
- збільшення кількості здобувачів освіти, які пишаються своїм українським походженням, громадянством;
- зростання рівня екологічної культури, збільшення кількості учасників екологічних акцій, природоохоронних заходів;
- збільшення кількості здобувачів освіти, які здійснюють екскурсії, подорожі, походи;
- збільшення кількості підготовлених фахівців з національно-патріотичного виховання;
- збільшення чисельності громадян, готових до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України;
- збільшення кількості громадян, зокрема дітей та молоді, залучених до проектів та заходів з національно-патріотичного виховання місцевого, всеукраїнського та міжнародного рівнів;
- збільшення кількості здобувачів освіти, які беруть участь у заходах, спрямованих на популяризацію духовно-моральних цінностей Українського народу, його духовних надбань;

- збільшення числа молодих людей, які пов'язують своє майбутнє з навчанням і проживанням в Україні.

«Сьогодні мужність має ім'я, і це ім'я – Україна. У мужності є обличчя – це обличчя українців і українок, які протистоять російській агресії. Сьогодні Україна сильна, тому що вся нація бореться за кожен вулицю, за кожен дім. Ви подарували надію всім нам. Слава країні європейських героїв. Слава Україні!» – сказала Президент Європейського Союзу Урсула фон дер Ляен у зверненні до Європейського парламенту. «Україна після перемоги у війні стане однією з найпотужніших націй і важливою складовою європейської спільноти», – переконаний Президент Латвії Егілс Левітс. І ми всі глибоко переконані, що так і буде!

Презентація спікера:

https://docs.google.com/presentation/d/1CqgCKJm78yxa_OdEBmgmLRQRdOGOT1fX/edit?usp=sharing&ouid=115697108992425843854&rtpof=true&sd=true

ДИЗАЙН ЗМІН ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ З НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Олена МІХАЛЕЦЬ,
вихователь-методист Хмельницького закладу
дошкільної освіти №7 «Козачок»
Хмельницької міської ради

Сьогодні ми живемо в час змін – творимо нову історію, досліджуємо, віднаходимо, тиражуємо в пам'яті важливе та цінне для майбутніх поколінь. Налаштовуємося на зміни, виробляємо «мислення національного зростання», тобто вчимося наново бути українцями, розвиваємося, підвищуємо свою продуктивність, розширюємо можливості, не боїмося викликів і змін.

Освітній простір закладів освіти потребує змін – розробки єдиної, простої, людиноорієнтованої національно-патріотичної дизайн-системи та проникнення її в освітній процес закладів освіти.

Педагогічна діяльність має відкривати нові параметри та мірності для майбутнього, для відчуття щастя в українських дітей.

Свідомо моделюємо зміни, майбутнє! – гасло яке я обрала для педагогів закладу в час змін і розкриває суть діяльності українських освітян.

Сьогодні презентую види дизайну освітнього середовища, віднайдені шляхом педагогічних досліджень вихователів закладу і можуть слугувати педагогам, аби бути інструментом здатності приймати виклик та керувати процесом творення нової української нації та українськості.

Прометей, пасіонарії – саме в таких людей російська війна перетворила українців. Об'єднала боротьбою за свою волю, право за майбутнє, свою

культуру, свою ідентичність. Пасіонарії є люди нового типу, з новим мисленням, які руйнують усталений триб життя, організуються в групи, виступають рушійним ядром суспільних систем і надають їм відповідного вектору розвитку.

Сьогодні, як ніколи, недостатньо просто «прибрати» страждання, важливо щоб його місце зайняла інша емоція, а саме емоція радості, цікавості, задоволення простіше кажучи – почуття щастя.

Задля цього розпочали роботу шляхом **кураторського проекту «Позивний Україна!»**

Мета проекту: створення та проникнення дизайну змін в освітній процес закладу дошкільної освіти для формування особистості нового українця, нової українськості, осмислення та використання символів стійкості і незламності задля майбутнього українських дітей.

Учасники проекту: педагоги, діти, батьківська громада та інші.

Залучені: ЗМІ, громадські діячі, науковці, небайдужі.

Очікувані результати:

- підвищення рівня професійної компетентності педагогічних працівників закладу відповідно до професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти»;
- формування нового педагогічного досвіду, створення нових інтелектуальних освітніх продуктів;
- формування соціально-громадянських компетенцій дошкільників;
- налагодження тісної комунікації з батьківською громадою.

Завдання проекту «Позивний Україна!»

1.Здійснення педагогічних досліджень за напрямками:

- духовно-моральне виховання;

- національно-патріотичне виховання;
  - військово-патріотичне виховання.
2. Оголошення – маніфест педагогічних напрацювань.

3. Впровадження в освітній процес інтелектуально-педагогічних знахідок.

Алгоритм педагогічних дій:

- * вибір компонентів дизайну;
- * процесотворення;
- * проникнення дизайну;
- * створення кейсів досліджень;
- * відповідальний маніфест.

Види дизайну, що можуть слугувати при організації освітнього процесу

Українська ідентичність

Педагогічний пошук зупинився на зміні дизайну оточення вікової групи. Вибір припав на творчість українського плакатиста Нікити Тітова.

Особливість зображень:

- патріотичне спрямування;
- доступність (наївне мистецтво/ творчість);
- символізм – символи стійкості.

Творчість відомого плакатиста сьогодення увпелася в ігрову і навчальну діяльність закладу дошкільної освіти, створюючи новий погляд та дієвий підхід до формування критичного мислення і національної свідомості у старших дошкільників.

Іграшка відновлення

Іграшка-обіймака – це ізраїльський досвід (собака-обіймака, Хібукі-терапія). Хібукі в перекладі означає «обійми».

Мета використання іграшки:

- ✓ сублімувати – переключити увагу дитини та попередити стрес;
- ✓ допомогти впоратися з негативними станами та емоціями.

Характеристика української іграшки Кізоньки-обіймаки: безпечна, м'яка іграшка з подовженими ніжками для обіймів на липучках. В копита зашиті дрібні кульки, які діють заспокійливо на дітей при маніпуляціях з ними.

Для Кізоньки виготовили сезонний одяг, торбинки з прикрасами, хустинками, фартушками, заспокійливими картинками.

Спосіб використання

Кізоньку-обіймаку використовувати при виникненні у дитини тривожних станів для переключення уваги та заспокоєння, починаючи з раннього віку, на відмінну від Хібуки-обіймаки, який рекомендований з 5-ти років.

Очі в іграшки не сумні, що теж позитивно. Її призначення – втішати та заспокоювати дитину. Іграшка Хібукі, навпаки, призначена, щоб її втішали.

Тривожні часи допомогли віднайти іграшку, яка впливала б на емоції, характер, поведінку дитини. Такою іграшкою стала **іграшка сили – Бавовнятко**.

Бавовнятко – міфічний герой, іграшка зцілення та сили, об'єкт наділений певними ознаками, характеристиками, які є помічними в певних кризових ситуаціях, розладах емоцій та поведінці, які можна та варто запозичити і приміряти на себе для підкріплення позитивом, радістю шляхом взаємодії з нею.

Емоційно-чуттєвий образ Бавовнятка можна використовувати як розвивальну та терапевтичну іграшку. Така іграшка сприяє розвитку критичного мислення, формуванню національної свідомості, доцільної поведінки.

Характеристика або риси образу: здатність дати відсіч тривозі, захист, швидкість, гнучкість, сила, цілеспрямованість, свобода, корисність, відповідальність, унікальність, вираженість, гучний голос, яскравість.

Завдяки маніпуляціям з іграшкою сили розвиваємо ресурсні можливості у дітей.

Ресурсні активності – це дії, маніпуляції, чи потреба діяти з іграшкою, які виходять з цінностей і допомагають залишитися в ресурсі, долаючи різні негативні стани.

**Надбання українського народу
через творчість української народної
художниці Марії Примаченко**

Мета: збагатити та сформувати мистецтвознавчий досвід дошкільників. Виробити мистецькі вподобання. Виховувати українську ментальність усіх учасників освітнього процесу.

Мистецтво народної художниці інтегруємо в усі освітні напрямки роботи з дошкільниками. Такий аспект роботи сприяє пізнавальному розвитку, формує стійкий інтерес до української культури, бажання пізнати творчість відомих українців ближче.

Презентація спікера:

<https://drive.google.com/file/d/1sMtTNN9wTDEaC1CIXfw95wrqK3K8CWa0/view?usp=sharing>

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Олександр ДІДЕНКО,
заступник начальника кафедри психології,
педагогіки та соціально-економічних дисциплін,
доктор педагогічних наук,
професор Національної академії Державної
прикордонної служби України ім.Б.Хмельницького

У 2019 році мені довелося виступати на академічних читаннях у Національній академії наук України з доповіддю про професійний розвиток військовослужбовців у Державній прикордонній службі України в контексті європейської інтеграції. Одне з проблемних питань, на якому я акцентував увагу, стосувалося суттєвого зменшення обсягу гуманітарних дисциплін, які ми викладаємо для курсантів і студентів у закладах вищої освіти і в навчальних центрах.

Саме це породило суперечність між необхідністю активізації національно-патріотичного виховання військовослужбовців як ефективного інструменту протидії гібридній війні проти України та недостатнім розумінням організаторами освітнього процесу в навчальних центрах і ВВНЗ ролі гуманітарних дисциплін у вихованні особистості прикордонника. Фактично йдеться про те, що лівова частка годин у навчальному плані відводиться вивченню військово-спеціальних дисциплін, підготовці фахівця до володіння лише технікою та зброєю. При цьому немає гарантії, що цей фахівець буде патріотом своєї країни. Приклад такого ставлення до національно-патріотичного виховання військовослужбовців вже відомий. Зокрема після окупації Криму на материкову частину України повернулося всього 23 % військовослужбовців Міністерства оборони, 45 % військовослужбовців Нацгвардії та 28 % співробітників Держприкордонслужби.

Отже, розв'язання проблеми національно-патріотичного виховання військовослужбовців в сучасних умовах має надзвичайно велике значення.

Яким є стан справ нині?

Що стосується Держприкордонслужби, то відповідно до відомчого наказу, що регламентує організацію соціально-гуманітарного забезпечення у Державній прикордонній службі України, національно-патріотичне виховання є одним з п'яти основних складових цього виду забезпечення. Це означає, що національно-патріотичному вихованню військовослужбовців надається пріоритетне значення.

Воно передбачає формування і підтримання професійно спрямованої мотивації особового складу до виконання завдань з охорони державного кордону, формування у військовослужбовців патріотичних якостей, ціннісного ставлення до Української держави, згуртованості навколо ідеї державної незалежності, усвідомлення особистої відповідальності за забезпечення недоторканності державного кордону України, відданості корпоративним принципам і нормам, високої культури та дисципліни служби, взірцевої особистої поведінки під час виконання службових обов'язків та у позаслужбовий час.

У відомчому документі є навіть спроба узгодити напрями національно-патріотичного виховання зі стандартами НАТО, проте, на мою думку, це є не зовсім вдалим. Зокрема, пропонується національно-патріотичне виховання розуміти як комплекс заходів, складниками якого є:

- національно-патріотична підготовка (НАТО – Public Diplomacy);
- інформування (НАТО – Narrative);
- внутрішні комунікації (НАТО – Internal Communications);
- доведення позитивних прикладів та негативних проявів;

- аналіз проведених дій (НАТО – After Action Review);
- цільова робота;
- профорієнтаційна робота;
- культурологічна робота та пропагування здорового способу життя (НАТО – MWR (Morale, Welfare and Recreation), Military OneSource).

При цьому позитивним є те, що *національно-патріотичну підготовку* потрактовано як обов'язковий елемент професійної підготовки, що проводиться з усіма категоріями військовослужбовців відповідно до тематичних планів на поточний рік. Матеріали для занять готують фахівці управління соціально-гуманітарного забезпечення Департаменту персоналу Адміністрації Держприкордонслужби.

Важливим елементом національно-патріотичного виховання є щоденне інформування про факти патріотичної поведінки, героїчні вчинки під час бойових дій. Відповідно до вимог системи роботи з персоналом щоранку перед початком занять курсанти отримують довідку щодо обстановки, складену щодо поточної доби повномасштабного збройного вторгнення росії в Україну. У цій довідці серед іншого наводяться факти про успішні і героїчні дії військовослужбовців, описуються окремі подробиці відважних вчинків прикордонників.

Щодо інших форм національно-патріотичного виховання військовослужбовців, то нині, в умовах воєнного стану, важливе значення має вшанування пам'яті військовослужбовців – героїв ООС (АТО) та війни; проведення «уроків мужності» з військовослужбовцями; підготовка і публікація матеріалів для рубрик про героїчні вчинки особового складу та учасників бойових дій у газетах, журналах, соціальних мережах та інших засобах масової інформації.

Важливе значення має створення відеофільмів, телесюжетів, відеороликів про військовослужбовців-героїв і поширення їх через соціальні мережі, телеграм-канали. Така форма національно-патріотичного виховання також практикується в Національній академії. Окремі телеграм-канали модерують курсанти за підтримки викладацького складу.

У 2022 році в Національній академії започатковано видання низки друкованих матеріалів, зокрема «Поради побратимів», «Наука під час війни», «Кордон мужності і героїзму», а також арт-бук «Кордон незламності: війна через об'єкти».

Ці видання мають на меті привернути увагу курсантів і слухачів до подій, які відбуваються на фронті, до героїчного досвіду військовослужбовців прикордонного відомства і, безумовно, впливають на ціннісно-мотиваційну сферу курсантів і слухачів навчального закладу, оскільки одним з психологічних механізмів виховання особистості є наслідування.

Окрім цього, військовослужбовці нашого ВВНЗ мають досвід участі в міжнародних спортивних змаганнях «Ігри нескорених». Зокрема, підполковник Віктор Шинкарук, який був учасником героїчної оборони Луганського прикордонного загону і отримав бойове поранення, двічі брав участь у цих змаганнях і отримав срібну нагороду. Нині ветеран викладає в Національній академії.

Отже, національно-патріотичне виховання – один з основних напрямків, невід’ємний компонент гуманітарної сфери в секторі безпеки і оборони. Основна його мета – підготовка самовідданих захисників Вітчизни. Для її досягнення нині мають велике значення різні форми культурологічної роботи, агітації та пропаганди.

Якщо вести мову про те, наскільки високий рівень патріотизму в курсантській молоді нині, то він сумнівів не викликає. На мою думку, курсантська молодь є надзвичайно свідомою частиною українського суспільства. Не назву вам благодійної акції, в якій би курсанти на брали участь. Вони завжди активно підтримують військовослужбовців в зоні бойових дій, допомагають родинам військовослужбовців, які загинули на війні, дітям-сиротам та всім, хто опинився через війну у скрутному становищі.

Водночас, на мою думку, ми, організатори виховного процесу, не повинні зупинятися і намагатися зробити цей процес більш ефективним. Передусім потрібно посилити наші зусилля, щоб остаточно позбутися комплексу меншовартості, що десятиліттями нав’язували українському суспільству. Для цього ми маємо звертатися до правдивої і об’єктивної історії, не поширювати нав’язані радянською владою ідеологеми про «один народ», про «молодшого брата», про «сільську мову» тощо.

Викладачі нашої кафедри щоразу під час занять доводять курсантам, що українці – не бездержавна нація, а навпаки, в нас велика історія могутнього народу, мужність і героїзм якого нині визнано на всіх континентах. Саме українські воїни за підтримки народу зруйнували міф про російську армію як другу за потенціалом армію світу і показали, чия армія сьогодні є однією з найсильніших на континенті. І йдеться не лише про тактику, стратегію і зброю, а й про бойовий дух, про патріотизм та прагнення захистити свою незалежність.

Саме тому потрібно і надалі доносити до молоді інформацію з позицій української національної ідеології через призму національно-патріотичного виховання. Якщо молодь нас почує, то в неї буде майбутнє.

Презентація спікера:

https://docs.google.com/presentation/d/1_xPvc98622clNM22eiDaSXeY8kTFFMT/edit?usp=sharing&uid=115697108992425843854&rtpof=true&sd=true

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ПРОСВІТНИЦЬКОЇ РОБОТИ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ У КОНТЕКСТІ ВІЙНИ

Христина АНІСІМОВА,
заступник директора
Центру національно-патріотичного
виховання дітей та молоді

Центр національно-патріотичного виховання дітей і молоді в основі своєї діяльності має тісну співпрацю з Хмельницьким міським Товариством української мови імені Тараса Шевченка.

Для утвердження всього українського в українцях та формування національної свідомості, використовують різні форми, засоби і методи виховання. Організуються інформаційно-просвітницькі семінари, наукові конференції, зустрічі з відомими людьми. Ми оформлюємо книжкові виставки, що присвячені пам'ятним датам та видатним особистостям. А також демонструємо перегляд безкоштовних тематичних, унікальних відеофільмів.

Виправдовують себе довготривалі освітньо-просвітницькі проекти, такі як: «Достойники честі», «Героїчна Україна» та інші. Але особливим та постійним нашим проектом є: «Кобзар – це слово на кожен день». До війни, під час війни чи після. Бо вічне Шевченкове Слово виховує справжнього національно-свідомого патріота. Для нас, українців, Тарас Шевченко – провідник, порадник і просвітитель. Він зробив велетенський внесок у пробудження і формування національної свідомості українського народу, в розвиток світової культури. Своїм «Кобзарем» - нашою національною Біблією, він утвердив Україну в Україні та українців в усьому світі.

І якби кожен українець прагнув пізнати Шевченка, свідомо підіймався, і національно-патріотично виховувався у його творах, то свідомість і український дух зростав би.

Ще від початку війни ми в силу своїх можливостей допомагали Збройним силам України не лише фінансами, а й передавали з читальні Народного Дому декілька бібліотечок на фронт. Ми були першими, хто передав книжки для поранених бійців у госпіталь.

На превеликий жаль, під час війни ми не маємо можливості щоденно приймати гостей, але інформуємо наших друзів через соціальну мережу Facebook, бо усвідомлюємо і розуміємо всю важливість нашої діяльності.

Найважливішим, я впевнена, для виховання, напевно, української патріотичної нації є державна мова. Іван Огієнко зазначив: «Без єдності літературної мови ми не будемо сильною закінченою нацією, бо літературна мова – то міцний фундамент для об'єднання нації». І доки молодь не усвідомить усю значимість української мови та Шевченкового Слова, то нації не буде.

Хмельницька міська «Просвіта» є зразком не лише для Центру національно-патріотичного виховання, бо вже 31 рік ця потужна організація співпрацює з учнями, студентами, вчителями, курсантами, поліцейськими, а тому вашій увазі презентуємо короткий [відеозвіт про нашу діяльність](#).

ЕФЕКТИВНІ ІНСТРУМЕНТИ РОБОТИ З МОЛОДДЮ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ. ДІЯЛЬНІСТЬ ГО «ПЛАСТ»

Олександр ПРОЦУН,
спеціаліст комунальної установи «Молодіжний центр»
з напрямку національно-патріотичного виховання

ГАСЛО НАПРЯМКУ:

Дбаймо про підвищення нацією моральних елементів її буття — творчої любови до Батьківщини, сторожкості до ворога та помсти за кривди, заподіяні ним.

Симон Петлюра

www.civicedu.org

ПРОВЕДЕНО ПОНАД 30 ЗАХОДІВ ТА ПОДІЙ ДЛЯ МОЛОДІ

- Акція в підтримку української мови "Промисел"
- Штурм Мить 2.0. Вечір на Андрія
- Завляв до Дня Державного прапора
- Волонтерський день молоді в підтримку військовополонених
- Вишкіл з гастричної медицини
- Фестиваль сімейних цінностей
- Лекція про Героїв небесної сотні

ДІЯЛЬНІСТЬ НАПРЯМКУ У 2022 РОЦІ

www.civicedu.org

НАЙКРАЩІ ПРАКТИКИ РОБОТИ ЦЕНТРУ

ФЕСТИВАЛЬ "ЛИЦАРСЬКИЙ ХРЕСТ" ДО ДНЯ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА ТА ДНЯ ЗАХИСТНИКА УКРАЇНИ (2019)

Однорічний відкритий фестиваль української мильярної історії та культури сьогоднішнього, у 2019 році був 3 фестиваль, станом на 2023 рік вже заплановано проведення 6 фестивалю. В програмі фестивалю виступи молодих українських гуртів, танцювальні майстеркласи, народні танці та бойового гопаку, виставка зброї, лучний та північнобаварський тир, лазертаг, Зона гострої реалізації, Платформа містичної зони реконструкції військових історичних та дитячий майданчик.

www.civicedu.org

НАЙКРАЩІ ПРАКТИКИ РОБОТИ ЦЕНТРУ

ВІДКРИТТЯ "ПЛАСТОВОГО ЦЕНТРУ" (2022)

В квітні 2021 року на баланс КУ "Молодіжний центр" було передано приміщення за адресою Сковороди, 11. Силами волонтерів Пласту та молодіжного центру було зроблено ремонт приміщення. В жовтні 2022 року його було офіційно відкрито...

молодіжний центр

ВІДКРИТТЯ "ПЛАСТОВОГО ЦЕНТРУ"

Для чого був створений цей простір ?

- Діяльність пластових гуртків
- Поширення діяльності пластового руху
- Розвиток напрямку НПВ в МЦ
- Проведення майстеркласів
- Організація заходів від волонтерів
- Та інше...

Презентація спікера:

<https://drive.google.com/file/d/1PCzngCH4S4IWD6weL6GayeGFooF5KXT2/view?usp=sharing>

ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗМІСТУ Й ФОРМИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

Анастасія ЯРОВА,
начальник відділу позашкільної освіти та виховної роботи
Департаменту освіти та науки Хмельницької міської ради,
депутат Хмельницької міської ради

Презентація спікера:

https://docs.google.com/presentation/d/1mps_LdSTtxn2gxYoHxiBkHh7Br6P1nzc/edit?usp=sharing&oid=115697108992425843854&rtpof=true&sd=true

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ КРУГЛОГО СТОЛУ

- ✓ Формування національно свідомої особистості, поваги до особистості у дітях ще з дошкільного віку.
- ✓ Підвищення професійного рівня педагогів з питань національно-патріотичного виховання.
- ✓ Залучення батьківської громади, представників органів державної влади, громадських і благодійних організацій до виховання дітей та учнівської молоді.
- ✓ Посилення зусиль усієї громадськості, щоб остаточно позбутися комплексу меншовартості, що десятиліттями нав'язували українському суспільству.
- ✓ Звернення до правдивої та об'єктивної історії нашого народу (Проект «Історія без міфів для вчителів»)

- ✓ Розвиток медіаграмотності школярів, студентів та курсантів, активна протидія фактам, що фальсифікують історію України та її сьогодення.
- ✓ Організація курсів з історії України та української мови для ВПО.
- ✓ Дотримання мовного режиму у закладах освіти в обов'язковому порядку.
- ✓ Сприяння впровадженню навчальних дисциплін з громадянської освіти.
- ✓ Посилення співпраці закладів освіти з військовими формуваннями України для розвитку мотивації молоді щодо вибору військових професій.

- ✓ Активізація підготовки інформаційних та науково-популярних матеріалів з питань національно-патріотичного виховання дітей та молоді у родинях та закладах освіти.
- ✓ Організація пришкільних національно-патріотичних таборів з денним перебуванням.
- ✓ Організація благодійних ярмарків у закладах освіти для підтримки Збройних сил України.
- ✓ Співпраця та спільні проєкти з Національною скаутською організацією «Пласт».
- ✓ Сприяння волонтерським проєктам, спрямованим на заохочення молоді до благодійних соціальних, інтелектуальних та творчих ініціатив та діяльності.

ВІЙНА, ЩО НАС ЗМІНИЛА

Свої картини з благодійної виставки «Війна, що нас змінила» для учасників круглого столу презентувала юна волонтерка, талановита художниця – учениця Хмельницької гімназії №1 імені Володимира Красицького Аліна СТЕБЛО.

Нашим майбутнім співавторам

Як і у кожного креативного педагога, у вас, безсумнівно, виникає безліч цікавих ідей та думок, які ви крок за кроком утілюєте в педагогічну працю: навчаєте, виховуєте, розвиваєте, впроваджуєте, формуєте, організовуєте. У вас є своя особлива манера спілкування з дітьми, індивідуальний стиль проведення уроку чи виховного заходу, крутецька освітня ідея, цінний досвід, набутий кропіткою працею і перевіреним часом. Тобто все те, що робить вас справжніми майстрами своєї справи.

То ж поділіться цим досвідом зі своїми колегами:

- ✓ опишіть історію свого професійного успіху/родзинки свого педагогічного досвіду/цікаву розробку навчального заняття чи виховного заходу (обсяг – до 3-х сторінок формату А4, шрифт Times New Roman, 14пт)
- ✓ додайте кілька світлин чи графічних зображень;
- ✓ мультимедійний контент розмістіть на Google-диску та додайте посилання до публікації;
- ✓ не забудьте вказати свої дані (прізвище, ім'я, назву закладу освіти, посаду);
- ✓ надішліть матеріали за адресою: khmcenterteachers@gmail.com (з поміткою «Для газети») до 20 числа кожного місяця.

Редакція залишає за собою право редагувати отримані матеріали та не несе відповідальності за їх зміст.